

परिवर्तनको लागि क्राइम अपरेसन

CRIME OPERATION साप्ताहिक

वर्ष ९ अंक ४ २०७७ श्रावण २५ गते आईतवार

Sunday 9, AUG, 2020

पृष्ठ: ६, मूल्य रु. १०/-

पानीको सही सदुपयोग
गरौं । पानी महसुल
समयतै तिरी अनावश्यक
जस्वितानाबाट बचौं ।

नेपाल खानेपानी संस्थान शाखा
कार्यालय देवकोटा चौक
विराटनगर

स्वास्थ्य कर्मी र कर्मचारीमा कोरोना संक्रमणले धमाधम अस्पताल बन्द हुँदा बिरामी विचल्लीमा

विराटनगर । प्रदेश नं. १ को राजधानी विराटनगर महानगर पालिका भित्रका अस्पतालमा कार्यरत कर्मचारी र स्वास्थ्य कर्मीहरूमा कोरोना संक्रमण बढ्न थालेपछि धमाधम अस्पतालहरू बन्द हुँन थालेको छ भने सर्वसाधारण विचल्लीमा परेको छ ।

निजी नर्सिङ होम र सरकारी अस्पतालका चिकित्सक, स्वास्थ्य कर्मी स्टाफ र कर्मचारीहरू समेतमा कोरोना संक्रमण देखिन थालेपछि सेवा बन्दा गर्नुका साथै अस्पताललाई नै शिल गर्ने गरेको छ । अस्पताल र नर्सिङ होमहरू बन्द हुँदा दिनहुँ सयौं सर्वसाधारण बिरामीहरू विचल्लीमा परेका छन् ।

कोशी अस्पतालमा चिकित्सक, स्वास्थ्य कर्मीमा समेत कोरोना संक्रमण देखिएपछि केही दिनका लागि ओपीडी सेवा बन्दा गरिएको थियो । केही दिन पछि पुनः संचालनमा ल्याएको भएपनि कोरोना संक्रमणको हल्ला सुनेर बिरामी अस्पताल भित्र छिर्न चाहँदैन भने केही अस्पताल

स्वास्थ्य कर्मी र कर्मचारीमा कोरोना संक्रमण पुष्टी भएपछि सम्पूर्ण सेवा ठप्प ।

भित्र छिरीहालेमा चिकित्सकले उपचार गर्न मान्दैन जसको उदाहरण कोशी अस्पतालको आकस्मिक कक्षकै गेटमै उपचार नपाई उदयपुरका एक युवकको एम्बुलेन्स भित्रै ज्यान गुमाएका थियो ।

त्यसैगरी विराटनगर स्थित विराट

नर्सिङ होम, न्युरो अस्पताल, गोर्ले हस्पिटल, मोरंग सहकारी अस्पतालको चिकित्सक, स्वास्थ्य कर्मी र कर्मचारीमा कोरोना संक्रमण देखिएपछि नियमित स्वास्थ्य सेवा बन्द गरेको छ । कोरोना संक्रमणका कारण आधा

दर्जन जति अस्पतालहरू शिलबन्दी गरेको छ ।

विराटनगरको अस्पताल चौकमा रहेको गोर्ले अस्पतालमा कार्यरत स्वास्थ्य कर्मीको स्वास्थ्य परिक्षण गदाउंदा दुइजना स्वास्थ्यकर्मी र एक जना बाँकी अन्तिम पेजमा...

लागुऔषध कारोबारी संचालक पक्राउ

विराटनगर । नेपालमा प्रतिबन्ध लगाएका प्रतिबन्धित औषधिको कारोबारमा संलग्न कारोबारी र संचालक समेत पक्राउ परेको छ । प्रदेश नं. १ को भापा जिल्ला दमक नगरपालिका वडा नं.७ मा एउटा औषधिको थोकविक्रेता पसलमा छापा मार्दा सो रहस्य खुलेको छ ।

औषधी व्यवस्था विभाग विराटनगर र प्रहरीको संयुक्त टोलीले मोडिसिन डिस्ट्रीब्युटर्स नामक औषधिको थोकविक्रेता संचालक गंगाबहादुर खड्कालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ ।

थोक विक्री गर्न औषधि राखिएको घरबाट नेपालमा आयात, किनबेच र सेवनमा पूर्ण रूपमा प्रतिबन्ध लगाइएका ठूलो परिणामको औषधि पनि प्रहरीले बरामद गरेको छ । विभागका विराटनगर प्रमुख सञ्जीव कट्टेले

औषधिको थोकविक्रेता पसलका आडमा खड्काले प्रतिबन्धित औषधि विक्रीको धन्दा पनि चलाइएको खुलेको जानकारी गराएका थिए

थोक औषधी विक्री गर्न राखिएको घरबाट एक सय २० पत्ता टामाडोल, ३० पत्ता जेनरा रेड, १५ ट्युब लुलीगाई, चार सय बट्टा डर्मीकेम ओसी, १४ पत्ता प्रेगाउट किट, एक सय ४० पत्ता भिबेल फोर्ट र एक सय ५० ट्युब क्लोबेटा जिएम समेतका प्रतिबन्धित औषधि बरामद भएपछि खड्कालाई पक्राउ गरिएको थियो ।

खड्काले प्रतिबन्धित औषधिको पनि कारोबार गर्ने गरेको सूचनाका आधारमा प्रहरी र विभागले उनीमाथि धेरै पहिलेदेखि निगरानी बढाएका थिए । अरु बाँकी अन्तिम पेजमा...

प्रदेश नं. १ मा ९७ प्रतिशत धान रोपाई

विराटनगर । समयमा नै वर्षा भएका कारण प्रदेश नं. १ का किसानहरूले ९४ प्रतिशत रोपाई सम्पन्न गरेको छ ।

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयको तथ्यांक अनुसार हाल सम्म ९३.९५ प्रतिशत क्षेत्रफलमा रोपाई भइसकेको छ । समयमै मनसुन सुरु भएर पर्याप्त वर्षा भएका कारण यो वर्ष धान खेती हुने अधिकांश क्षेत्रमा छिट्टै रोपाई सकिने भूमिव्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयले जनाएको छ ।

प्रदेश १ मा कुल धान रोपाई हुने ३ लाख ४० हजार ८ सय २९ हेक्टर क्षेत्रफलमध्ये हालसम्म ३ लाख २० हजार २ सय १० हेक्टर क्षेत्रफलमा रोपाई भइसकेको छ ।

उच्च पहाडी क्षेत्रमा ९५.३२ प्रतिशत क्षेत्रफलमा रोपाई सकिने गरेको छ ।

त्यसैगरी पहाडी क्षेत्रमा ९०.२२ र तराईमा ९५.३१ प्रतिशत क्षेत्रफलमा रोपाई भइसकेको छ । गतवर्ष यही समयसम्ममा प्रदेश १ मा ७६.६३ प्रतिशत क्षेत्रफलमा मात्रै रोपाई सकिने थियो । जिल्लागत रूपमा सोलुखुम्बु र ओखलढुङ्गामा शतप्रतिशत क्षेत्रमा रोपाई भएको छ ।

भापापामा ९८ प्रतिशत, ताप्लेजुङ र संखुवासभामा ९५ प्रतिशत, पाँचथरमा ८८, इलाम ९०, भोजपुर ९४, तेह्रथुम ९०, धनकुटा ८५, उदयपुर ९१, खोटाङ ८६ मोरङ ९४ र सुनसरीमा ९३ प्रतिशत क्षेत्रफलमा रोपाई सम्पन्न भई सकेको छ ।

कोरोना तिब्र रूपमा बढ्दै संक्रमितहरू धरमा बस्न बाध्य

विराटनगर । विश्व भरी फैलिएको कोरोना भाइरस (कोभिड १९) को संक्रमण नेपालमा पनि तिब्र रूपमा बढ्दै गइरहेको छ । संक्रमितहरूको लागि सरकारले आसोलेशनको व्यवस्था गर्न नसक्दा घरमै बस्न बाध्य भएका छन् । शनिवार मात्रै देश भरिमा ३ सय ७८ कोरोना संक्रमित थपिएसँगै कुल संक्रमित संख्या २२ हजार ५ सय ९२ पुगेको छ । त्यसैगरी कोरोना संक्रमणबाट मृत्यु हुनेको संख्या ७३ पुगेको छ ।

कोरोना संक्रमित थप भएका जिल्लाहरूमा उपत्यकामा मात्र ६२ जना संक्रमित थपिएका छन्,

जसमध्ये काठमाडौं जिल्लामा ५६ जना छन् । ललितपुर र भक्तपुरमा ३ र ३ जना थपिएका छन् ।

त्यसैगरी पर्साका ५५, बाँकेका ४९, मोरङका ३७, सर्लाहीका ३६, धनुषाका २०, महोत्तरीका १७, बाराका १३, सुनसरीका १०, काभ्रे, स्याङ्जा र वाराका ७७ जना तथा मकवानपुरका ६ जनामा संक्रमण पुष्टि भएको छ ।

रामेछापका ५, रौतहट, कञ्चनपुर र कैलालीका ४ र ४ जना, ललितपुर, भक्तपुर, कास्की, सुर्खेत, बर्काडका ३ र ३ जना, चितवन, सिन्धुली, धादिङ र दोलखाका २ र २ जना तथा नुवाकोट, म्याग्दी, रुकुम

पश्चिम, बर्दिया र जाजरकोटका एक/एक जनामा संक्रमण पुष्टि भएको छ ।

स्तै पर्साका ५५, बाँकेका ४९, मोरङका ६१, सर्लाहीका ३६, धनुषाका २०, महोत्तरीका १७, बाराका १३, सुनसरीका १०, काभ्रे, स्याङ्जा र वाराका ७७ जना तथा मकवानपुरका ६ जनामा संक्रमण पुष्टि भएको छ ।

त्यसैगरी प्रदेश नं. १ को मोरंग जिल्लामा ४८ संक्रमित थपिएसँगै प्रदेश नं. १ मा ६१ जना कोरोना संक्रमित थपिएको छ ।

सामाजिक विकास मन्त्रालयका अनुसार ४७ जना पुरुष र १४

जना महिलासहित प्रदेश १ मा शनिवार ६१ जना संक्रमित थपिएका हुन् ।

विराटनगर महानगरपालिकामा मात्र शनिवार ३३ जना नयाँ संक्रमित थपिएका छन् । संक्रमितमध्ये २६ पुरुष र ७ महिला रहेका छन् ।

यसैगरी मोरङको बुढीगंगा गाउँपालिकामा रहेको आरती स्ट्रिम् इण्डस्ट्रिज प्रा.लि.मा कार्यरत थप १२ जना कोरोना संक्रमण देखिएको छ । प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला ल्याबमा गरिएको प्ररीक्षणमा शनिवार कर्मचारी र मजदुरहरूमा कोरोना संक्रमण देखिएको हो ।

त्यसैगरी कोरोना संक्रमित बाँकी अन्तिम पेजमा...

SUKRATARA FURNITURE UDYOG

BIRATNAGAR

9842033365
9805391277

All types of Fabrication, Furniture, Prefab, Truss are available.

Email Id: chattdev007@gmail.com

स्वास्थ्य कर्मी...

कर्मचारीमा कोरोना पोजिटिभ रिपोर्ट आएपछि विहीवारदेखि सम्पूर्ण सेवा बन्द गरेको छ।

मोरङ सहकारी अस्पतालको पनि आर्कस्मिकवाहेकका सबै सेवा बन्द गरेको छ। अस्पतालका चिकित्सक र स्वास्थ्यकर्मीमा संक्रमण देखिन थालेपछि सेवा बन्द गर्नु परेको सञ्चालक विकाव अधिकारीको भनाई छ।

त्युरो अस्पतालका पाँच जना नर्सिङ स्टाफ र एक हेल्परमा कोरोना देखिएको ले सम्पूर्ण स्वास्थ्य सेवाहरू बन्द गरिएको छ। विराट नर्सिङ होमको ओपीडी सेवा अहिलेपछि बन्द नै छ। हालसम्म विराटसँग आवड १३ जनामा संक्रमण पुष्टि भइसकेको छ।

कोशी अस्पताल संक्रमणकै कारण श्रावण १५ गते देखि ओपीडी सेवा बन्द गरिएकोमा यसै साता देखि संचालनमा आएको छ। चिकित्सक, नर्सिङ स्टाफसहितका स्वास्थ्यकर्मी र कर्मचारी गरेर शुकवारसम्ममा कोशीमा १६ जनालाई कोरोना पोजिटिभ देखि सिकिएको छ।

स्वास्थ्य उपचार गर्ने अस्पताल र नर्सिङ होमहरूमा चिकित्सक र स्वास्थ्य कर्मी नै कोरोना संक्रमण भएपछि अस्पतालहरू असुरक्षित भएको भन्दै विरामीहरूको उपचार

गर्न सर्वसाधारणहरू छोडि सकेको छ। सरकारी अस्पताल र निजी नर्सिङ होम र प्राईभेट क्लिनिकहरू समेतमा डाक्टरहरू उपचार गर्न छाडि सकेका छन्।

कोरोना...

मोरङ जिल्लामा थपिएको गाउँपालिकाहरूमा धनपालथान गाउँपालिकामा १ जना, कटहरी गाउँपालिकामा १ जना र उर्लावारी नगरपालिकामा १ जना, सुनसरी जिल्लामा १० जनामा संक्रमण पुष्टि भएको छ। संक्रमण पुष्टि भएका धरान उपमानगर पालिकाका २ जना पुरुष र २ जना महिला, दुहवी नगरपालिकामा ३ जना पुरुष र १ जना महिलामा संक्रमण देखिएको छ भने इनरुवा नगरपालिकामा २ पुरुषमा संक्रमण पुष्टि भएको छ।

महोत्तरी जिल्ला ठेगाना उल्लेख गरिएका २ जना र सप्तरीको राजविराज उल्लेख गरिएको १ जना पुरुषमा कोरोना पुष्टि भएको सामाजिक विकास मन्त्रालय प्रदेश नं. १ जनाएको छ।

मोहोत्तरी ठेगाना उल्लेख गरिएका २ र राजविराज ठेगाना उल्लेख भएका १ पुरुषमा पनि कोरोना संक्रमण देखिएको सामाजिक विकास मन्त्रालयले जनाएको छ। प्रदेश नं. १ मा कोरोना संक्रमितको संख्या १ हजार ३ सय ७३ पुगेको छ भने उपचारपछि घर फर्किनेको संख्या ९ सय ८ जना पुगेको

छ। त्यसैगरी प्रदेश नं. १ मा कोरोना संक्रमणबाट ५ जनाको मृत्यु भएको छ। प्रदेश नं. १ को राजधानी विराटनगरको कोशी अस्पतालमा सैबाको अभाव भई विराटनगर महानगर पालिका भित्रका विभिन्न वडाका करीब ४ दर्जन संक्रमितहरू घरमै बस्न बाध्य भएको छ।

लागु औषध...

औषधिमा मिसाएर सेवन गर्दा लागुऔषधको जस्तै नसा दिने भएकाले ट्रामाडोल सरकारले नेपालमा पूर्ण रूपमा प्रतिबन्ध लगाएको छ।

प्रतिबन्धित अर्बै औषधिसहित पक्राउ गरिएका खड्कालाई भने हिरासतमा राखेर थप कारवाही अघि बढाइएको छ।

घरबाटै डिलर सञ्चालन गरेका खड्का पूर्वका विभिन्न सहरमा प्रतिबन्धित औषधि 'सप्लाई' गर्ने अर्बै डिलर सञ्चालक भएको खुलेको छ। प्रतिबन्धित औषधि फार्मसीहरूलाई पनि उपलब्ध गराउने गरेको अनुसन्धानबाट खुलेको छ।

औषधि ऐन २०३५ अनुसार कारवाही गर्न अनुसन्धान अघि बढाइएको छ। प्रारम्भिक अनुसन्धान बाट खड्काले ऐनको दफा १८ को बखिलाप गरेको प्रष्ट खेलेको छ।

ऐनको दफा १८ ले कुनै पनि औषधिको दुरुपयोग गर्न नपाइने र दुरुपयोग गरेमा कैद र जरिवानाको सजाय हुने व्यवस्था रहेको छ।

कोरोनालाई जितेर ४३ जना घरफर्किइ

विराटनगर । विराटनगर महानगर पालिका भित्र २ सय ४५ जनामा कोरोना संक्रमण देखिएकोमा ४३ जना कोरोनालाई जितेर डिस्चार्ज भएका छन्।

महानगर पालिकाको विभिन्न वडामा शुकवार ३३ जनामा संक्रमण पुष्टीको थियो। सोही राती स्वाव परिक्षणको रिपोर्ट थप २२ जनामा कोरोना पुष्टी भएसँगै संक्रमितको संख्या २ सय ४५ पुगेको छ।

कोरोना संक्रमितमा दुई जना संचारमी समेत थपिएको विराटनगर महानगरपालिका जनस्वास्थ्य महाशाखा प्रमुख रमेश कार्कीले बताउनु भयो।

विराटनगर महानगर महानगर पालिका भित्र करी २ सय भन्दा बढीको स्व परिक्षण गर्दा ५५ जनामा कोरोना संक्रमण फेला परेको हो।

विराटनगर महानगरपालिका भित्र २ सय भन्दा बढिको स्वाव

परिक्षण गर्दा ५५ जनामा कोरोना देखिएको हो। संक्रमितहरू मध्ये विराटनगर महानगर पालिका वडा नं. को ४ जना, वडा नं. ३ को १ जना, वडा नं. ५ को १ जना, वडा नं. ६ का २ जना, वडा नं. ७ को ३ जना, वडा नं. ८ को १ जना, वडा नं. १० को १ जना, वडा नं. ११ को १ जना, वडा नं. १३ को ४ जना र वडा नं. १४ को १ जना रहेको छ।

प्रदेश नं. १ मा कोरोना भाइरस संक्रमितको संख्या थपिदै

विराटनगर । प्रदेश नं. १ मा आज मात्रै ४३ जना कोरोना संक्रमित थपिएसँगै संक्रमितको संख्या १ हजार १ सय ७३ पुगेको छ।

प्रदेश नं. १ समाजिक विकास मन्त्रालयले जाए अनुसार आज मात्रै मोरंगमा २० जना थपिएको छ। जसमध्ये १५ जना पुरुष र ५ जना महिला रहेको छ।

त्यसैगरी विराटनगर महा नगरपालिका मा ८ जनामा संक्रमण देखिएको छ। जसमध्ये कोशी अस्पतालका २ स्टाफ नर्स र एक सफाइ कर्मचारीमा कोरोना संक्रमण देखिएको छ। कोशीमा संक्रमण देखिएको विराटनगर महा नगरपालिका वडा नं. ७ की २६ वर्षीया महिला, वडा नं. ८ की ३० वर्षीया महिला, वडा नं. ११ का ४१ वर्षीय पुरुष र ९ वर्षीय बालक,

वडा नं. १२ का ३३ र ३२ वर्षीय पुरुष, वडा नं. १३ का ३२ वर्षीया महिला र वडा नं. १४ का पुरुष रहेको छ।

विराटनगर महानगर पालिकाले जनाए अनुसार विराटनगर क्षेत्रमा कोरोना संक्रमितको संख्या १ सय ५० पुगेको छ।

त्यसैगरी मोरङको बुढिगांमा १ महिला र ३ पुरुष, लेटाङमा २ पुरुष, उर्लावारीमा १ पुरुष र केरावारीमा २ पुरुषमा कोरोना पोजिटिभ देखिएको छ। मोरङमा कोरोना संक्रमितको संख्या ३ सय ९२ पुगेको छ।

सुनसरीको इटहरीमा ११ पुरुष र १ महिला, धरानमा ३ पुरुष, दुहवीमा ४ पुरुष र इनरुवामा १ पुरुषमा कोरोना

देखिएको छ। जिल्ला अस्पताल खोटाङको आईसोलेसनबाट कोरनामुक्त भई एक पुरुष डिस्चार्ज भएको छ।

विराटनगर महानगर पालिकाले जनाए अनुसार विराटनगर क्षेत्रमा कोरोना संक्रमितको संख्या १ सय ५० पुगेको छ।

त्यसैगरी मोरङको बुढिगांमा १ महिला र ३ पुरुष, लेटाङमा २ पुरुष, उर्लावारीमा १ पुरुष र केरावारीमा २ पुरुषमा कोरोना पोजिटिभ देखिएको छ। मोरङमा कोरोना संक्रमितको संख्या ३ सय ९२ पुगेको छ।

सुनसरीको इटहरीमा ११ पुरुष र १ महिला, धरानमा ३ पुरुष, दुहवीमा ४ पुरुष र इनरुवामा १ पुरुषमा कोरोना

अस्पतालकै जगतमा एक मात्र सुरक्षा अस्पताल

सुरक्षा अस्पताल प्रा.लि.सबैको सहयोगले र्दवी रोग तथा प्रसूती सेवा पाचौं वर्ष पुरा गरेर छैठौं वर्षमा प्रवेश गरेको र नवजात शिशुको उपचार क्षेत्री वर्षमा प्रवेश गर्नुका साथै हाल ढाड तथा नासा रोग, painless प्रसूती सेवा, Emergency सेवा नया ६व अघ्याधिक भरपढी (ICU/MICU,NICU) तथा जेनरल वार्डमा विभिन्न प्रतिविधिहरू सहितको सुविधा सतपन्न सेवा संचालन भएको सबै सेवा ग्राहीहरूमा जानकारी गराउँदछौं ।

हावी सेवाहरू :-

- ★ स्त्री रोग तथा प्रसूती सम्बन्धी सम्पूर्ण सेवाहरू
- ★ रोग सम्बन्धी (PICU,NICU With Ventilator) सेवा
- ★ जनरल फिजिसियन सेवा
- ★ जनरल सर्जरी तथा हाइजोडर्नी तथा रोग सम्बन्धी सम्पूर्ण सेवा
- ★ Minor & Major surgery सेवा
- ★ Laparoscopic surgery (दुर्बीन द्वारा अप्रेशन) सेवा
- ★ इन्टरभेसनल स्पाइन एण्ड क्रोनिक पेन म्यानेजमेन्ट
- ★ 24 Hours Emergency सेवा
- ★ विशेष डाक्टरहरू द्वारा ओ.पि.डी. सेवा
- ★ २४ घण्टा ल्याब सेवा, एम्बुलेन्स सेवा र फार्मसी सेवा
- ★ इनफर्टिलिटी क्लिनिक सेवा
- ★ X-Ray, ECG,ECHO,USG,HSG,Cystoscopy

सुरक्षा अस्पताल प्रा.लि.
वीरेन्द्र सभागृह अगाडी
सम्पर्क नं. ०२१-५३६९४१

विष्णु राजबंशोको पहिलो नेपाली म्युजिक भिडियो चाडै नै बनाएमा आउदैछ ।

It's Active Media Production

Timro Maya Ma-pare

Singer: Vishnu Rajwanshi, Series: Vishnu Rajwanshi
Music: Rohit & Pramod, Actors: Birendra, Anshu
Director: Raj Roy Karmakar, Studio: Sangam series

Sponsored by: Jitendra P., Rajwanshi & Krishna Rajwanshi

Media Partner's: **वैशो पत्र**, **ADIO**, **Sevanti**, **क्राइम अपरेशन**

सप्तपादकीय

कोरोना संक्रमित व्यक्तिको व्यवस्थापन गरौं

कोरोना भइरस कोभिड-१९ को महामारीले विश्वलाई अक्रान्त गर्नुका साथै नेपालमा पनि दिन प्रतिदिन कोरोना संक्रमितको संख्या तीन अंकले बृद्धि भई रहेको छ । कोरोना संक्रमितलाई आइशोलेसन रूपम सम्म पुऱ्याउन सरकारलाई हाम्रो-हाम्रो परेको छ । प्रदेश नं. १ को राजधानी विराटनगरमा त अस्पतालमा शैया नभएर कोरोना संक्रमितहरू घरमा बस्न बाध्य भएको छ । त्यस्ता कोरोना संक्रमित देशभरीका कति छन् त्यसको तथ्यांक सरकार संग छैन । घरको आइशोलेसनमा बसेका कोरोना संक्रमितहरू बाटै समुदायमा भुसको आगो जस्तै फैलि रहेको छ । त्यस प्रति नेपालका संघिय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानिय सरकारले प्रभावकारी भूमिका खेल्न सकेका छैन । जुन तरीकाले कोरोना संक्रमितको संख्या बृद्धि भइरहेको छ त्यसबाट सिधै अनुमान लगाउन सकिन्छ कि नेपालको अस्पतालहरूको शैकाले कोरोना संक्रमितलाई जमन सक्दैन ।

कोरोना संक्रमणलाई रोक्न मात्र सरकारले भूमिका खेलेरमात्र हुदैन यसमा आम नागरिक सचेत हुनु आवश्यक छ । कोरोना महामारीको रोकथामको एकमात्र उपाय भनेको भौतिक दुरी, मास्क लगाउने, मिडभाड नगर्ने, घरमै बस्ने, साबुन पानीले हात धुने, सेनिटाइजरको प्रयोग गर्ने जस्ता कामहरूलाई सबैले गर्न सके कोरोनाबाट बच्न सकिन्छ । यस्ता उपायहरूलाई अवलम्बन गराउन सरकारी संयन्त्र पनि परिचालन हुन आवश्यक छ । त्यसपछि सरकारले पनि परिक्षणको दायरा बढाउन आवश्यक छ । परिक्षणबाट कोरोना भाइरस पुऱ्ठी भएका व्यक्तिलाई आइशोलेसनमा राख्न व्यवस्था मिलाउन अति आवश्यक छ त्यसकोलागि सरकारले पूर्व तयारीमा जुटनु आवश्यक छ । कोरोना संक्रमितको अग्रभागमा रहेको स्वास्थ्य कमीहरूको असावधानी र सरकारले उपलब्ध गराउन नसकेको स्वास्थ्य सामग्रीका कारण अहिले स्वास्थ्य कमीहरूमा कोरोना संक्रमण तिब्र रूपमा बृद्धि भई रहेको छ । त्यसैगरी प्रहरी, प्रकारमा कोरोना संक्रमण देखिएपछि थप समस्या जटिल हुन गएको छ ।

त्यसैले संघिय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारहरूले एक अर्कासंग समन्वय गरी कोरोना भाइरससंग लड्न योजना बनाउन आवश्यक छ । सप्ताह र विपक्ष विच सत्ताको भेदभेद छाड्न गनुं भन्दा पनि सबै राजनीतिक दलहरू मिलेर कोरोना भाइरससंग लड्नको र व्यवस्थापनको लागि विज्ञहरूसंगको सल्लाह-सुझाव लिन आवश्यक छ । अहिले पार्टीको भेदभाड, रामको भूमि खोज्ने, रामको मुर्ति बनाउने, मेला लगाउने जस्ता प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीको फजुल भाषण भन्दा कोरोना संक्रमणको व्यवस्थापनको लागि आइशोलेसनको व्यवस्था गर्न आवश्यक छ ।

साप्ताहिक राशिफल

- मेघ (बु, च, जो, ला, लि, लु, ले, लो, अ): पारिवारिक असमझदारी बढ्नेछ भने महत्वाकांक्षी सोचले मन अशान्त रहनेछ । पशुपालनमा सहयोगीहरू जुट्नाले यथासमयमा काम गर्न सकिनेछ ।
वृष (इ, उ, ए, ओ, बा, वि, कु, वे, वो): ठीक समयमा सही निर्णय लिन सकिनेछ । पढाई लेखाईमा उत्कृष्ट नतिजाका साथ सफलताको सिङ्गिडहरू चढ्न सकिनेछ ।
मिथुन (क, कि, कु, घ, छ, के, को, ह): प्रेम प्रस्तावसमेत प्राप्त हुनसक्छ । मन लोभ्याउने पहिचानले अरुको नजर आफूमाथि पार्नेछ । घर, जग्गा खरिद तथा विक्रिको योग छ ।
कर्कट (हि, हु, हे, हो, डा, डि, डु, डो, डौ): व्यामाजिक तथा न्यायिक क्षेत्रमा संलग्न व्यक्तिहरूले सफलता प्राप्त गर्नेछन् । व्यापार व्यवसायबाट पनि विशेष लाभ हुने देखिन्छ ।
सिंह (मा, मि, मु, मो, टा, टि, टु, टो): तपाईंको राशिबाट वारौं भावमा सुर्घले भ्रमण गर्नाले आर्थिक पक्ष कमजोर हुनेछ । धन प्राप्तिका निमित्त पैसा व्यवसाय एवं स्थान परिवर्तन हुन सक्छ ।
कन्या (टो, पी, पू, ष, ण, ठ, ऐ, ओ): सृजनात्मक क्षमतालाई प्रस्फुटन गर्न सक्नुहुन्छ । आफन्त र साथीभाइबाट सहयोग तथा हौसला प्राप्त हुनेछ ।
तुला (रा, री, रू, रे, रो, ता, ती, तु, ते): अनुहारमा कान्ति र मनमा शान्ति छाड्नेछ । अचल सम्पत्ती हातपरेन योगछ । क्षमता प्रदर्शन गर्ने क्रममा पदोन्नतिको ढोका खोल्नेछ ।
वृश्चिक (लो, ना, नि, नू, ने, नो, ग, गि, गु): प्रेम सम्बन्धमा मधुरता मिल्नेछ । काम देखाएर अरुको मन लोभ्याउन सकिनेछ । सद्बिचारले अभिप्रेरित हुनेहरूलाई विस्तार लाभ हुनेछ ।
धनु (घो, भा, भी, भू, भु, फा, ड, भो): स्वास्थ्यप्रति सजकता अपनाउनु पर्नेछ । सामाजिक कार्य गर्दा मान-पतिष्ठा कायम राख्न गोपनीयतामा ध्यान पुऱ्याउनुहोला ।
मकर (भो, जा, जी, जू, जे, ख, बि, ख, खे, गा, गी): वधा, बुद्धि र सन्तान सुख मिल्नेछ । अतिथिको रूपमा सत्कार पाइनेछ । प्रणयसम्बन्ध र रतिराग बढाउने समयपनि रहेको छ ।
कुम्भ (गु, गे, गो, सा, सो, सु, से, सो, र): अधिकार प्राप्तिका लागिसंघर्ष गर्नु पर्नेछ । नयाँ योजना कार्यान्वयनमा ल्याउन मुस्किल पर्नेछ । व्यापार व्यवसायबाट आम्दानी हुनेछ ।
मीन (दी, दु, थ, थु, दे, दो, च, जो): कुनै कारणवश रोकिएको कामलेपनि गति लिनेछ । काम गर्दा आकस्मिक समस्या आइलागेपनि समस्याको हलसमेत निस्कनेछ ।

सरकारको तनमौजी, बिचौलियाको बिगबिगी, संसद जिल्ला

श्री प्रसाद पौडेल

संघीयता कार्यान्वयनमा राजनीतिक क्षेत्रभन्दा कसै गुणा बढी प्रशासनिक भूमिका र दायित्व हुन्छ । संघीयता कार्यान्वयनमा संघीय सरकारको ध्यान नपुग्नु वा प्राथमिकता नहुनु नै बर्तमान सरकारको नेतृत्वप्रतिको आशंका हो । संघीय सत्तामा झण्डै दुईतिहाइ, सात प्रदेशमध्ये छ वटा प्रदेशमा एकाधिकार तथा झण्डै ७० प्रतिशत स्थानीय तहमा प्रमुख छ । नेरुपका संवर्शाक्तशाही प्रधानमन्त्री तथा नेरुपा पार्टीका प्रथम अध्यक्षलाई संघीयता कार्यान्वयनमा केको बाधा छ ? सत्ता, शक्ति र साधनस्रोतको मोह हो वा संघीयताको ज्ञान अभाव हो ?

प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहका प्रमुख-उपप्रमुखहरू मौन छन् । उनीहरूले प्रदेश तथा स्थानीय तहको सार्वजनिक सेवाको ढाँचा निर्माण र जनशक्ति व्यवस्थापनका अन्यायका बारेमा कहिल्यै बोलेका छैनन् । यही कारण संघीयताले केही नयाँ काम गर्न सकेन, साधारण खर्चमात्र बढायो भन्दै प्रदेश संरचना विरुद्ध जोडदार आवाज उठाउने जनसमूहले जनताको साथ पाएको छ ।

हासो सन्दर्भमा संघीयता ठीक वा बेँटक ? राजनीतिक मुद्दा सकिएर र संघीयता अपरिहार्य स्वीकारिएको विषय हो । कार्यान्वयनका विषयमा समस्या हुँदा संघीयताबाट देशको कायापालट हुन्छ, भन्ने धारणाको राजनीति गर्नेहरूले जवाफ दिनुपर्ने हुन्छ । यसर्थ राजनीतिक तथा प्रशासनिक क्षेत्रबाट संघीयता कार्यान्वयनमा संघीय सरकारलाई जेजति दबाव र न्यायिक आवाजबाट जिम्मेवार बनाउनुपर्ने हो, नसकेको वा चुकेको पाइन्छ ।

राजनीतिक पार्टीहरूले प्रदेश तथा स्थानीय तहको नेतृत्वबाट जनताको विश्वास लिनुपर्छ र संघीयताका पक्षमा जनसमर्थनको आवाज धेरै उठाउनुपर्ने हुन्छ । त्यसअनुरूप नेतृत्वमा क्षमता विकास र न्यायिक अधिकारका पक्षमा आवाज नउठाएकाले जनता धेरै निराश छन् । तापनि मुलुकका वैदिक बर्ग, स्वतन्त्र प्रशासनविद तथा आम सरोकारवाला जनताको पशासन सुदृढीकरण तथा पारदर्शितामा आवाज उठेको छैन ।

विचारको अभावबाट जनता धेरै निराश छन् । तापनि मुलुकका वैदिक बर्ग, स्वतन्त्र प्रशासनविद तथा आम सरोकारवाला जनताको पशासन सुदृढीकरण तथा पारदर्शितामा आवाज उठेको छैन ।

कमजोर सार्वजनिक प्रशासन का परिणामहरू

संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय तहहरूले प्रशासनिक अस्थिर नेतृत्वका कारण सही तरिकाले मुलुक सञ्चालन गर्न सकिरहेका छैनन् । सरकारी कार्यालयहरूमा व्यर्थ मूख्य तरन्त्यागत क्षमता कमजोर हुने प्रवृत्ति प्रश्रयित छ । सामूहिकता र सहभागिता सिद्धान्त छुट्टै, व्यवहार छैन । अपवादलाई छ्याँटे राजनैतिक तथा प्रशासनिक जतासुकैको नेतृत्वमा आफू नै सर्वेसर्वा र जान्ने हुँ भन्ने अहंकार छ । जीहजुरीमा खप्पिस र चाटुकारहरू नेतृत्व ग्रिय हुन्छन् ।

हरेक समाजमा नेतृत्वलाई देवकृष्ण गराउने प्रवृत्ति प्रश्रयित हुँदा दाससंस्कृति मौलाएको छ । राजनीतिक तथा प्रशासनिक नेतृत्व दुवै मिलेर जथाभावी शासकीय अधिकारको प्रयोग गर्दै, देश लुट्दै हुन्छ । राजकीय सुशासन तथा आर्थिक अनुशासन कथाको मिठो सपना मात्र देखिन्छ ।

हो, हिजोका विकृतिहरू बालुवाटार जाग्रा प्रकरण, एनसेल कर मिनाहा काण्ड, वाइडजडी खरिद काण्ड, ३३ किलो सुन हरउने काण्ड, आयल निगम जग्गा खरिद तथा अनियमितता काण्ड, रेडक्रस अनियमितता काण्ड, देशका शिक्षण संस्था लगायत सबै क्षेत्रमा मौलाएका अराजकता र अनियमितताका सयौं र हजारौं काण्डहरू सार्वजनिक भइरहेका छन् ।

यी सबै राजनीतिक तथा प्रशासनिक उत्तर दायित्वको अभाव र मिलेतोतामा भएका हुन् भन्ने देखिन्छ । यसर्थ जोसुकै हौसियतको पदाधिकारी दोषी होस्, कठोर दण्ड दिन बर्तमान सरकार चुक्नु हुँदैन । सबैतिरका वैथित खोजी उजागर गर्न र दण्डित गर्नु सार्वजनिक पदमा रहेका

पदाधिकारीहरूको सम्पत्ति छानविन गरी अकृत सम्पत्ति राष्ट्रियकरण गर्न हिम्मत गरिनुपर्छ । तर, कुनै सकारात्मक गति र बाटो नलिएको अवस्थामा माथि उल्लेखित कुनै काण्डहरू भौलिका दिनमा रोकिने छैनन् र अर्क बृद्धि हुनेछन् भन्ने स्पष्ट चित्र तीन तहको सरकार हुँदा देखिनु ठूलो चिन्ताको विषय हो ।

स्वायत्त विज्ञावट संरचना निर्माण राज्य शासनका तह अनुसार राजनीतिक तथा प्रशासनिक संरचना हुन्छन् । यही कारण राजनीतिक तथा प्रशासनिक नेतृत्वका लागि छुट्टाछुट्टै कानुनी हैसियतमा शासकीय अधिकार स्पष्ट व्यवस्था गरिनु उचित हुन्छ ।

सार्वजनिक सेवामा समान पदको हैसियतमा हुने पदाधिकारीको कार्य क्षेत्राधिकार कानूनअनुसार फरक-फरक हुने भएपनि पदको मान सम्मान तथा मर्यादाका कुनै किसिमको भेदभाव नहुने सुनिश्चितता हुनुपर्छ । यी वैज्ञानिक व्यवस्था मिलाउने कार्य सेवासमूहगत स्वार्थमा रुमालिएका निहित वैयक्तिक अपराधमा फसेका पदाधिकारी हरूबाट कदापि सम्भव देखिँदैन ।

यसर्थ संघीयतामा राजनीतिक तहकै हैसियतमा संविधान अनुरूपका कार्यक्षेत्रको कार्यान्वयन र प्रशासनिक जवाफदेहिता र उत्तरदायित्व बहन गर्ने स्वायत्त संयन्त्र निर्माण गर्ने स्वायत्त विज्ञावट संघ, प्रदेश तथा स्थानीय तहका प्रशासनिक संरचना निर्माण र जनशक्ति निर्धारण हुनु आवश्यक देखिन्छ ।

सार्वजनिक पदको दुरुपयोग अस्वीकार्य

राज्यको जिम्मेवार पदाधिकारी सामूहिक स्वार्थमा क्रियाशील हुनु पर्दछ । कुनै पनि कार्यसम्पादन गर्न एकाधिकार प्राप्त निकाय वा त्यसका पदाधिकारीले आफूलाई उपलब्ध अधिकारको चरम दुरुपयोग गरेमा अपराध ठानिनु न्यायोचित हुन्छ । नेपालमा सार्वजनिक सेवाका रूपमा स्थापित निजामती सेवाको नीति, ऐन कानून, नियमावली र परिपत्र आदि जारी गर्ने अधिकार प्राप्त निकाय संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय र त्यहाँका पदाधिकारीहरू हुन् ।

विडम्बना ! उक्त मन्त्रालयमा

सामान्य प्रशासन सेवाका बाहेक अन्य सेवाका कर्मचारीको कुनै उपस्थिति हुँदैन । निजामती सेवाका अन्य ११ वटा सेवाका दर्जनी समूह तथा सयौं उपसमूहका कर्मचारीहरूलाई पूर्ण वेवास्ता गरिएको पाइन्छ । उक्त मन्त्रालय प्रशासन सेवाको हितलाई मात्र मुलुकको निजामती सेवाको कल्याण ठान्छ । सोही विचारमा आधारित भएर ऐनहरू निर्माण गर्छ ।

विधेयकलाई सार्वजनिक बहसमा लैजान, समग्र निजामती सेवाका कर्मचारीहरूको विधेयप्रति धारणा के छ ? कुनै राज्यसुझाव लिन चाहँदैन । यसर्थ अपारदर्शी बन्ने सार्वजनिक सेवा समृद्ध विधेयकको निर्माण गर्ने पदाधिकारी हुने पदाधिकारीलाई अस्वीकार गर्ने अधिकार नहुने सार्वभौम नागरिकको जीवन पान के जीवन ? निराशा हुन्छ । अन्यथा, जनताले कानून मानेपनि ती सार्वजनिक पदको दुरुपयोग गर्ने पदाधिकारीलाई अस्वीकार गर्ने र विद्रोह गर्ने मौका नागरिकले पाउने पर्छ ।

सरकारको तनमौजी, बिचौलियाको बिगबिगी !

सरकारले विधेय निर्माण गरी संसदमा पेश भएपछि आम जनताका जानकारीका लागि सूचना जारी गर्ने तथा सरोकारवालाहरूलाई संशोधन हाल्न वा गुनासा पेश गर्न आह्वान गरिने कुनै चलन विकास गरिएको छैन ।

उदाहरणमा स्थानित संविधान सभाको व्यवस्थापिका ६०१ जना सांसदले बनाएको कर्मचारी पदाधिकार ऐन २०७४ लाई विना कुनै कारण खारेज गरी कर्मचारी समायोजन अध्यादेश २०७५ बाट सरकारको कर्मचारी समायोजन बाटो मनमौजीपन देखियो र सार्वभौम संसदलाई जिल्ला पारियो ।

संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयका कुनै पदाधिकारीको सनकलाई उच्च प्राथमिकता दिएर विभेदकारी कानून जारी भयो । कर्मचारी समायोजन अध्यादेश २०७५ प्रतिस्थापन विधेयकमाथि विभेदका कुनै विषयलाई लिएर नागरिकको हैसियतमा छलफल गर्न संसद वा समितिहरूमा जान पहुँच सहज थिएन र हुँदैन पनि ।

कथं कदाचित संसदका माननीयहरूलाई भेट्न सकियो र बाँकी ५ पृष्ठमा...

केही महत्वा पूर्ण टेलिफोन नम्बरहरू
दुमकल: विराटनगर वारुणग्रन्थ ४२००००, इटहरी वारुणग्रन्थ ५८०१०१, धरान वारुणग्रन्थ ५२०११९, इनरुवा वारुणग्रन्थ ५६०१०१, दुमक वारुणग्रन्थ ०२३-५८०१०१, मझुपुर वारुणग्रन्थ ०२३-५२०१०१
अरुपताल: कोशी अ.अ.इ.म.र.ज.स.सी ५२३२३४, रंगेली अरुपताल ५८००४८, आँखा अरुपताल ५२३१०६, सुरक्षा अरुपताल प्रा.वि. ०२१-५३६९९४, ५२२८७७, इतुवलेस ५८०२७५३७१७, ५८०२७५३७०६
प्रहरी: पूर्वांचल भो.प्र.कार्यालय ०२१-४३५००१, जिल्ला प्रहरी कार्यालय ५३०३५८, ५२३९०१००, नगर प्र.का. विराटनगर ५२१८५०, ५३०२६७, ११०, इ.प्र.का. रंगेली ८०१००८०१३०, इ.प्र.का. उर्लावारी ०२१-५४०००२, सिता प्रहरी चौकी ०२१-४३५८४८०

चुरे दोहन रोक्नु अहिलेको आवश्यकता

डा. राजेश अहिराज
नदी अतिक्रमण, जंगल फडाणी, चुरे विनाश, गलत ठाउँमा तटवर्धन निर्माण जस्ता कामले मधेशमा बाढीलाई वर्षेनी उग्र बनाउँदै लगेको छ। बाढीको वेगलाई कसरी धिमा बनाउने, कस्ता छेकवार लगाउने? चासो-चिन्ता यसमा केन्द्रित हुनुपर्छ। तर प्रदेश २ सरकारले अहिलेसम्म यस विषयमा चिन्तन गरेको छैन। यस्तै स्थानीय सरकारहरूले पनि बाढी प्रतिरोधात्मक दिगो शक्ति अर्जनालाई आ-आफ्ना कार्यसूची बनाउन सकेको छैन।

मधेशका प्रत्येक जिल्लाहरूमा प्राकृतिक प्रकोप व्यवस्थापन समिति छ, तर त्यहाँ आवश्यक तयारी र समन्वय छैन। अब तीन तहको सरकारको परिष्कृत्यना कार्यान्वयनको चरणमा बाढीलग्नताका विपत्तबारे सबै तहले कार्यभार लिनु परेको छ।

बाढीको विगारमा स्वयम् बाढीपीडित पनि जिम्मेवार छन्। नदीको वहाव क्षेत्रमा बसोबास गर्ने, बस्तीको लागि अनुपयुक्त क्षेत्रमा प्लटिङ गरिएका जग्गा किनेर घर ठड्याउने, नदी, पोखरी, इनार मान्ने जस्ता कारणले पनि बाढीको जोखिम बढाएको छ। अब त्यस्ता जोखिम क्षेत्र पहिचान गरेर बस्तीको लागि निषेध गरिनुपर्छ। चुरे विनाशले बाढीलाई विनाशकारी बनाएकोमा शंका छैन। अब चुरेदेखि दशगजा सम्मका बासिन्दा चुरे संरक्षणमा जुट्नुपर्छ। स्थानीय सरकारहरूले टेकेदार, कर्मचारीतन्त्र र राजनीति कमीबीचको भ्रष्टाचारी सिन्डिकेट सिध्याउन आफ्ना मतदाताहरूको सहयोग लिनुपर्छ।

सरकारको

गुनासा राख्न थालियो भने सांसदको धारणा पनि विचित्रको पाइँदो रहेछ। विधेयकमाथि गुनासामा आएका धारणा के कति ठीक ? के कति बेठीक ? विचार मन्चन भन्दा पनि राजनीतिक आस्था बोकेका कथित ट्रेड युनियनहरूका विचार के छन् ? तपाईं कुन समूहको ? एकै विचार लिएर आउनुभएको ? खिल्ली उडाइँदो रहेछ।

आम सर्वसाधारण जनताले राजनैतिक क्षेत्रमा मात्र असन्तुष्टि र आक्रोश व्यक्त गरेर पुग्दैन, प्रशासनिक क्षेत्रको विकृति, विसंगति र भ्रष्टाचारलाई उच्च महत्त्वका साथ उठाएर सुशासनका पक्षमा ध्यान केन्द्रित गर्नु आवश्यक देखिन्छ। तिनै ट्रेड युनियनको पसल थापेर प्रशासनिक क्षेत्रमा विकृति

बाढीसंग जोरी खोज्न सकिँदैन, त्यसलाई चिनेर त्यसैसंग वाँच्न सकिनुपर्छ। बाढीलाई विनाश होइन, बरदानमा कसरी बदल्ने? त्यो रणनीति आवश्यक छ। अवा. हाम्रा गाउँशहरको बसोबास, घर र विकासका संरचनाहरू बाढीलाई छेक्ने होइन निकास दिने खालको बनाउनुपर्छ।

बाढीलाई त्रासदीको रूपमा प्रचार गरेर राजनीति वा कमाउने धन्दा मात्र नगरेर यो आर्थिक मनसुनी पानीको व्यवस्थापन, सडुपयोग र जीवन निर्वाहका तौरतरिकामा बदलाव ल्याउन सकिँयो भने बाढी स्वतः बरदान बन्न सक्छ।

नेपालको सम्पूर्ण भूभागको १७ प्रतिशत भाग मधेशले ओगटेकोछ। हरेक वर्ष वर्षापूर्वको समयमा बाढीपहिरो र डुवानबाट सरदर २०० जनाको मृत्यु र २ अर्ब बराबरको धनमालको नोक्सान हुने गरेको एक अँकडाको देखाएको छ। तर पनि यसको रोकथाम र नियन्त्रणका लागि प्रभावकारी कार्ययोजना, समस्याको पहिचान र न्यूनीकरणका बारेमा खासै उपलब्धीमूलक काम भएको देखिँदैन।

अखिरल वर्षाका कारण उत्पन्न हुने प्राकृतिक विपत्तलाई रोक्न सर्वप्रथम स्थानीय सरकारसँग अधिकतम साधन खोज्न हुन जरुरी छ। त्यही निकायमार्फत नै जोखिम न्यूनीकरण एवं परिचालन गर्न सकेमा मात्र बाढी र पहिरोबाट हुने उच्च प्राकृतिक संकटबाट नेपाली जनताको जीउधनको सुरक्षा गर्न सकिन्छ।

हरेक वर्ष बाढीपहिरो आउँदा चाहे सत्ता पक्ष होस् वा प्रतिपक्ष नै किन नहोस् दुवैले जनतासमक्ष यसको रोकथामका लागि

प्रतिबद्धताजारेर गर्ने गर्छन्। त्यसैले अब वर्षा सुरु भइसक्यो, यसबाट हुने हानी, नोक्सानी र क्षति कम गर्न हरेक नेतृत्वले गरेको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्नु नै पर्दछ।

मधेशमा बाढी आउनुको मुख्य कारण चुरे विनाश नै हो। चुरे विनाशका कारण जमिन कमजोर हुन्छ र त्यसले थोरै पानी गरेर पनि माटो-वालुवा बगाउँदै तराई मधेशमा लगेर थुपाउँ।

अर्को समस्या, जग्गाभावी रुपमा नदी उत्खनन पनि हो। गिट्टी वालुवाका लागि नदीमा जग्गाभावी उत्खनन गरेका कारण नदीको वहाव अनियन्त्रित हुने गरेको विज्ञहरू बताउँछन्। त्यसले गर्दा नदीले आफ्नो बाटो परिवर्तन गरी जग्गाभावी कटान गर्ने गरेको पाइन्छ।

विभिन्न सहायक नदीहरू अहिले पुरिँदै गइरहेको छ। मान्छेले नदी किनारहरू अतिक्रमण गर्दै नदीसमेत पुर्न थालेपछि नदीबाट बग्ने पानी बस्तीतिर पुग्न थालेको छ। गाउँबस्तीमा रहेका अधिकांश खाना खोसा पुरिएका छन्। त्यसमा ठाउँमा कतै खेत बनाइएको छ, कतै बस्ती। त्यसैले पनि त्यस्ता स्थानमा बाढी तथा डुवानको समस्या बढ्ने गरेको पाइन्छ।

यसपाली नदी नियन्त्रणका लागि ६ अर्ब २० करोड रूपैयाँ छुट्याइएको छ। यो बजेट संधीय सरकारको मात्र हो। प्रदेश र स्थानीय सरकारको बजेट छुट्टा छुट्टै हुन्छ। बसेनि यही बाराहातीमा बजेट विनियोजन हुँदै आए पनि अहिलेसम्म कुनै पनि नदी नियन्त्रणमा छैन। यो नदीले बस्ती तथा खेतवारीलाई अब क्षति गर्ने छैन भन्ने गरी कतै पनि भरपर्दो

संरचना बनाउन सकिएको छैन।

ठोस काम नगर्ने, बसेनि एउटै काम, एउटै क्षेत्रमा गर्नका लागि बजेट छुट्टयाइरहने र कर्मचारीदेखि नेतासम्म मिलेर कमिशन लिने प्रवृत्ति देखिएको छ। नदी नियन्त्रण, बाढी रोकथामका नाममा संघ, प्रदेश तथा स्थानीय तहले कमाई खाने गरेको पाइन्छ। बाढी आउने वित्तिकै नेताहरूको बौद्धिक शुरु हुन्छ। कोही हेलिकप्टर त कोही गाडी त कोही के के साधन प्रयोग गरेर बाढी प्रभावित क्षेत्रमा पुग्ने गरेका छन्। राहत दिनेको फोटो खिचाएर प्रचार गर्ने चलन पनि शुरु भइसकेको छ।

उद्धार र राहतको नाममा स्थानीय तह तथा प्रदेशले करोडौँ रकम खर्च गर्छन्। त्यो कसले पाउँछ, कसरी पाउँछ, त्यसको लेखा जोखा कसैसँग हुँदैन।

प्राकृतिक प्रकोप वर्षैपिच्छे आउने गर्छ। यो विषयमा प्रदेश र केन्द्र सरकारले हेक्का नराख्नु, पूर्व तयारी नगर्नु, संकटपछिको विपत्तलाई प्रभावकारी व्यवस्थापन नगर्नु नै ठूलो समस्या हो। समयल भू-भाग भएको मधेशमा केही दिनको वर्षाले नै डुवानको समस्या सिर्जना गरेको छ, यसको दीर्घकालीन समाधान के हो भन्ने कुरातर्फ सजगता तपनाउनु गम्भीर भूल हो।

वनजंगल विनाश, चुरेको दोहन, जलवायुमा परिवर्तन बाढीको मुख्य कारण हो। चुरेको दोहन रोक्नु अहिलेको प्रमुख आवश्यकता हो। नदी नियन्त्रण, वृक्षरोपण, जग्गा प्लटिङमा कडाई, बसाई-सराईमा नियन्त्रण, ढलको उचित व्यवस्थापन गर्न सकेमा बाढीबाट केही हदसम्म जोगिन सकिन्छ। (मधेश दर्पण फिचर सेवा)

कोरोना भाइरसको महातारीले विश्वभरमा ७ लाखको मृत्यु

विराटनगर। विश्वभरमा कोरोना महातारीका कारण मृत्यु हुनेको संख्या ७ लाख २४ हजार ७ सय ३२ पुगेको छ। २४ घण्टा भित्र विश्वभरमा १ हजार ५ सय ४८ जनाको ज्यान गएको छ। विश्वभर कोरोना संक्रमित हुनेको संख्या १ करोड ९५ लाख ७४ हजार पुगेको छ।

विश्वभर ४९ हजार ९ सय ५५ नयाँ संक्रमित थपिएका छन्। कोरोना संक्रमित भएका मध्ये १ करोड २५ लाख ६८ हजार भन्दा बढी व्यक्ति उपचारपछि निको भई घर फर्किसकेका छन्। ६५ हजार संक्रमितको अवस्था गम्भीर छ भने बाँकीको अवस्था मध्यम रहेको छ। अमेरिकामा कोरोना संक्रमणका कारण मृत्यु हुनेको संख्या १ लाख

६४ हजार पुगेको छ। संक्रमितको संख्या ५० लाख ९७ हजार नाघेको छ। ब्राजिलमा २९ लाख ६७ हजार बढी संक्रमित हुँदा ९९ हजार ७ सय बढीको ज्यान गएको छ।

भारतमा २० लाख ९१ हजार ८ सय १० जना संक्रमित भएका छन्। कोरोना संक्रमणबाट ४२ हजार ६ सय २६ जनाको मृत्यु

भएको छ। भारतमा ४ हजार ९ सय ४६ नयाँ संक्रमित थपिएका छन्।

रसियामा ८ लाख ८२ हजार बढी संक्रमित भएका छन्। रसियामा १४ हजार ८ सय बढीको मृत्यु भएको छ। दक्षिण अफ्रिकामा ५ लाख ४५ हजार बढी कोरोना संक्रमित मध्ये ९ हजार ९ सय बढीको मृत्यु भएको छ।

सिरहा गोलबजारका कोरोना संक्रमित युवाको मृत्यु

विराटनगर, श्रावण २३ गते। सिरहा जिल्लाको गोलबजार नगरपालिका घर भएका कोरोना संक्रमित २३ वर्षीय युवाको मृत्यु भएको छ।

बुधवार जनकपुरमा कोरोना पुष्टि भएको थियो। युवाको थप उपचारको लागि धरान ल्याईएको थियो।

सो युवाको सुनसरीको धरान स्थित विपी कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानको आईसोलेसनमा उपचार गराई रहेको कोरोना संक्रमणका कारण मृत्यु भएको छ। मिर्गौलामा समस्या देखिएपछि सो युवामाको स्वाव परिक्षण गरेपछि

जनकपुरबाट रिफर भएर आएका उनको विवाह रारतीयनघन भएको प्रतिष्ठानका पत्रज्ञा डा.निदेश सापकोटाले बताए। शव व्यवस्थापनका लागि नेपाली सेनालाई जिम्मा लगाउने तयारी भइरहेको प्रतिष्ठानले जानकारी गराएको छ।

उपभोक्ताहरूमा अनुरोध:

- उपभोष्य वस्तु खरिद गर्नुअघि अनिवार्यरूपमा वस्तुको मुल्य, उत्पादकको नाम एवं ठेगाना, तौल, उत्पादन मिति र उपभोग गर्न सकिने अन्तिम मिति हेर्ने गर्नु।
- उत्पादन मिति, उपभोग गर्न सकिने अन्तिम मिति नभएको वा केमेट गरेको वा पुनः लेबलिङ गरेको वस्तु वा सामान खरिद नगर्नु।
- वस्तु वा सामान खरिद गर्दा अनिवार्यरूपमा बिल लिने गर्नु।
- अखाद्य, सडेगलेको वा म्याद नाघेको तथा अस्वाभाविकरूपमा बढी मूल्य लिई वा कम तौलका वस्तु बिक्रि गर्नु गैर कानूनी कार्य हो।
- उपभोष्य वस्तुमा त्ता नुट्टीहरू भेटिए पैसा नलामे नम्बर ११३७ मा फोन गरी वा Consumer App मार्फत गुनासो गर्न सकिन्छ।

"सचेत उपभोक्ता बनौं, आफ्नो मौलिक अधिकारको सदुपयोग गरौं।"

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसाशन विभाग

सूचना सूचना सूचना

सडक क्षेत्रको दायीं बायाँ रहेका रुख काट्नु सार्वजनिक अपराध हो। यसरी रुखहरू काटिएको पाईएमा नियम कानून बमोजिम कारवाही हुने व्यहोरा जानकारी गराउँदै छौं। सडक हाम्रो सार्वजनिक सम्पति हो, यसका संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं, सडक सफा राखौं र सडक अतिक्रमण हुनबाट जोगाऔं।

सडक डिभिजन विराटनगर, प्रदेश नं. १

आँटिला महिलामाथि चोटिला प्रहार

उषा पौडेल

“बैनी विदेश गएकी छोरी मान्छेलाई समाजमा अरु मान्छेरुले पटककै मन पराउँदैनन् के गर्ने होला ?” वैदेशिक रोजगारीको क्षेत्रमा काम गर्ने दौरानमा केही वर्ष अघि सगै कामगर्ने एकजना दिदीले यस्तो प्रश्न गर्नु भयो । उहाँ वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएर आउनुभएको हो । उहाँको यही प्रश्न आजभोली मेरो मानसपटलमा घुमिरहेको छ ।

काँडा विभेरेर बनेको खिल निकाल्न सियोले पटकपटक घुम्नुपर्छ । उनलाई पनि समाजले त्यसैगरी घोचेको रहेछ । अनेक पटक घोचेपछि उनको मनबाट यस्तो प्रश्न आएको हुनुपर्छ । मैले ठप्प्याए । जुन उनको अनुहारबाट पनि भल्किन्थ्यो ।

सोधे “के भयो र दिदी ? किन यस्तो भन्नुभएको ?” मलिन अनुहारमा उहल्लि भन्नुभयो, “पहिले पहिलेकोजस्तो गाउँका दिदीबहिनी हरू राम्रोसंग बोल्दैनन् । खै उनीहरूलाई के लाग्छ, मलाई देखेर कोही साउट्टी माई हिँड्छन् । कोही तर्कन खोज्छन् ।”

कस्तो पिरो मन बनायो दिदीको कुराले । बलवृत्ताले भ्याएसम्म सम्झाएँ र भने, “कसले के भन्छ ? कसरी हेर्छ ? भन्ने कुरालाई बास्ता गर्नुहुन्छ दिदी । तपाईंले प्रगति गरेको देखेर डाह गरेका हुन्, छाडिदिनुस् । जसले जे सुकै भनोस् ।”

उहाँको गहिरो पीडाको लागि वजनदार ओखति त भएन मेरो भनाई । तर पनि केही राहत महशुस

गर्नुभयो कि उहाँले ! काँडा निस्किएपछि टनटन गरेको ठाउँमा जसरी सन्धो हुन्छ, उसैगरी उनको मनभित्र गडेको पीडा चट्टै निको पार्ने कुनै औषधि भएको भए ।

केही वर्षअघिको यो संवाद मैले स्मरण गर्नुको कारण हालसालै प्रकाशित भएका केही समाचारहरू हुन् । कोभिड-१९ को महामारी परेपछि अहिले धमाधम नेपालीहरूलाई गन्तव्य मुलुकबाट स्वदेश फर्काउने कार्य भैरहेको छ । गाएको शुकवार सरकारले दुवईबाट १ सय १ जना महिलाहरूलाई घर फर्कायो । सोही दिन केही अनलाईनमा समाचार देखिए “दुवईबाट नेपाल फर्किएका १ सय १ जना महिलामध्ये ९४ जना गर्भवती ।”

उक्त समाचारलाई शेरार गर्ने र कमेन्ट गर्नेको लर्को लाग्यो । समाचारमा गर्भवतीमध्ये २७ जनाका श्रीमान् साथमै नेपाल फर्किएको, बाँकि यो एउटा कैयोरत रहको र भिजिट भिसामा श्रीमान् भेट्न यु.ए.ई. पुगेको विवरण उल्लेख भएको थियो । त्यसबाहेक यस सम्बन्धी अन्य कुनै पनि जानकारी त्यहाँ उल्लेख गरिएको छैन । सोही शिर्षककै समाचारमा अन्य देशहरूबाट कति नेपाली फर्किए, कति कुन एयरलाइन्सका जहाजहरू आए भन्ने जस्ता जानकारीहरू समावेश भएका थिए । गर्भवती महिलाका सन्दर्भमा उक्त दुई वाक्यबाहेका अन्य कुनै तथ्य वा जानकारी थिएन । तर समाचारको मुख्य शिर्षक ९४ जना गर्भवती फर्कनुलाई वनाइएको थियो ।

त्यसको लगत्तै अर्कोदिन अर्को समाचार पनि सामाजिक संजालमा भाईरल बन्यो । शिर्षक थियो “मलेसियाबाट फर्किएका महिलाको पीडा: प्रहरीले पक्रिएर चौकी हैन, लज पुऱ्याउँछे ।” तलपट्टी विदेश गएर फर्किएका महिलाहरूको अनुभवलाई यसरी हाईलाईट गरियो “प्रहरीको घर भएका मुख्य न्यायाधीवक्ता र उहाँका परिवारका सदस्यको रिपोर्ट गपराति पोर्जेटिभ आएको हो । कोरोनासँग मिल्ने केही लक्षण देखिएपछि परीक्षणका लागि उहाँसहित तीनै जनाको स्वाब संकलन गरिएको थियो । एक साता अघि उहाँमा कोरोनासँग मिल्दोजुल्दो लक्षण देखिएको थियो । केही दिन ज्वरो पनि आएको थियो । तर औषधि

गलभ्रण्ड र साह्रैको नक्कली श्रीमती ।” यो समाचार ५८.६ प (५८ हजार ६ सय) शेयर भएको थियो । उक्त समाचारलाई पढ्न सक्ने र नसक्ने गरी कमेन्ट गर्नेहरूको लाईन थियो ।

वैदेशिक रोजगारबाट फर्किएकाहरूको पुनर्स्थापनाका लागि काम गर्ने संस्था पौरखी नेपालले वैदेशिक रोजगारबाट समस्यामा परेर फर्किएका १ हजार ७ सय ७७ महिलाहरूसंग केही वर्ष अघि एउटा सर्वेक्षण गरेको थियो । समस्या नै भोगेर फर्किएका भनिएका महिलाहरूमध्ये १ प्रतिशत (१८ जना) महिला वैदेशिक रोजगारमा जाँदा बच्चासहित फर्किएकी, २ प्रतिशत (३४ जना) महिला गर्भवती भएर फर्किएकी र ४ प्रतिशत (८२ जना) महिला अस्थिर मानसिक अवस्थामा फर्किएको पता लागेको थियो । स्मरण रहोस् यो वैदेशिक रोजगारमा समस्यामा परेका महिलाहरूसंग गरिएको सर्वेक्षण हो । यसरी तथ्यांकलाई हेर्दा १ हजार ७ सय ७७ जना समस्यामा परेका महिलाहरूमध्ये जम्मा १ सय ३४ जनाले मात्रै वैदेशिक रोजगारका क्रममा समस्या भोगेका थिए । शेक्टरमा रहेमा अन्य महिलालाई नेपालमा परिवार तथा समाजमा पुनर्स्थापनाको समस्या रहेको थियो ।

नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०४०/४१ देखि वैदेशिक रोजगारमा जानेहरूको तथ्यांकलाई दस्तावेज गर्न शुरू गर्‍यो । उक्त समयदेखि आर्थिक वर्ष २०४०/०५९ को तथ्यांकलाई हेर्दा ५१ लाख ३४ हजार १ सय ४५ जना परुपहरू श्रम स्वीकृति लिएर वैदेशिक रोजगारमा गएका छन् भने उक्त अन्तरालमा २ लाख १८ हजार २ सय ९७ जना महिला वैदेशिक रोजगारमा गएकी तथ्यांक छ ।

वैदेशिक रोजगारमा गएका यी लाखौं महिलाहरूमध्ये केही महिलाहरूले पक्कै वैदेशिक

रोजगारका कारण समस्या भोगेका छन् । तर धेरै महिलाहरूले वैदेशिक रोजगारबाट आम्दानीसँगै, सीप र पविधिहरू भित्त्वाएका छन् । हाभोजस्तो पितृसत्तात्मक सोच भएको समाजमा विदेश गएर पैसा कमाएर परिवार चल्ने आँट गरेका छन् । राज्यको चौथो अंग संचारमाध्यमजस्तो निकाय, जसले व्यक्तिगत व्यवहार परिवर्तनदेखि सरकारको नीति निर्माण, परिमार्जन र कार्यान्वयनसम्ममा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरेको हुन्छ । वैदेशिक रोजगारबाट यति महिला गर्भवती फर्किए, प्रहरीले चौकी भनेर लज लाग्छन्, साह्रैको श्रीमती भएर बस्नुपर्छ भन्नेसम्मका समाचार प्रकाशन हुने संचारमाध्यममा किन विदेशबाट सफलतापूर्वक काम गरेर फर्किएका महिलाका कथा बाहिर ल्याइदैनन् ? किन ती आँटिला, किमतिता र साहसिक महिलाहरूलाई उत्प्रेरण जगाउने गरी लेखिदैनन्, बोल्दैनन् । यस्तो भन्दै गर्दा सबै संचारमाध्यमहरूलाई एउटै खाडलमा राख्न खोजेकी भने पक्कै हैन ।

वैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका महिला विटुला भन्दै आफ्नै श्रीमान्ले महिलाको योनीभित्र रड तताएर कोष्याएको घटना प्रत्यक्ष सुनेकी छु । विदेश गएकी अविवाहित महिलाको नेपाल फर्किएपछि चारित्रिका कारण विवाह हुन नसकेका कथाहरू मेरा कानमा गुञ्जिरहेका छन् । के समाजमा महिलाहरूले भोगिरहेका यस्ता समस्याहरूको कुनै मूल्य छैन ? विदेश जाने महिलाको विषयमा गलत टिप्पणीहरू गर्ने संचार माध्यमले वैदेशिक रोजगारमा भएका र फर्किएका महिलाका विषयमा संवेदनशील बन्नु पर्छ कि पढेन ? संवेदनशील नबन्ने हो भने महिलाको परिवार र समाजबाट भोगेका यस्ता गलत व्यवहारको जिम्मेवारी संचारमाध्यमले लिनु पर्छ कि पढेन ? महिला खबरबाट

छ । “कुनै ट्राभल हिस्ट्री नभएका उहाँमा कोरोना देखियो,” मन्त्रालय स्रोतले भन्यो, “जसले समुदायस्तरमा संक्रमण फैलाएको पुष्टि गर्छ ।” विराटनगर महानगरपालिकाका जनस्वास्थ्य महाशाखा प्रमुख रमेश कार्कीले संक्रमणको पीछिल्लो घटनाले उच्च ओहोदामा रहेकाहरू पनि सुरक्षित छैनन् भन्ने पुष्टि गरेको बताउनु भयो ।

त्यही भएर सबैले कुनै खाले लापरवाही नगरिकन विशेष सावधानी अपनाउनुको विकल्प नभएको उहाँको सुझाव छ । विराटनगरमा मुख्य न्यायाधीवक्ताको कार्यालय र प्रदेशको हुलाक निर्देशनालयको काम कारवाही एउटै भवनबाट सञ्चालन भइरहेको छ ।

भवनको तल्लो तलावाट हुलाक र माथिल्लो तलावाट मुख्य न्यायाधीवक्ताको कार्यालयको काम हुँदै आएको हो ।

मुख्य न्यायाधीवक्तालाई कोरोना देखिएपछि हुलाकका कर्मचारीहरू रसित बनेका छन् । स्वाब संकलन गरेर उनीहरूलाई पनि कोभिड-१९ को दायरामा ल्याउनु पर्ने आवाज उठिरहेको छ ।

प्रदेश नं. १ का मुख्य न्यायाधीवक्ता कोरोना संक्रमित

विराटनगर । प्रदेश १ सरकारको कानून हेर्ने उच्च ओहोदाका व्यक्तिगत परिवारका तीन जनाको कोरोना रिपोर्ट पोर्जेटिभ आएको छ । प्रदेश १ को मुख्य न्यायाधीवक्ता कार्यालयका प्रमुखसहित उहाँका छोरा र श्रीमतीमा कोरोना देखिएको हो । प्रदेश सरकारको उच्च ओहोदामा बसेकालाई संक्रमण भएको यो नै पहिलो घटना हो ।

विराटनगर महानगरपालिका-५

घर भएका मुख्य न्यायाधीवक्ता र उहाँका परिवारका सदस्यको रिपोर्ट गपराति पोर्जेटिभ आएको हो । कोरोनासँग मिल्ने केही लक्षण देखिएपछि परीक्षणका लागि उहाँसहित तीनै जनाको स्वाब संकलन गरिएको थियो । एक साता अघि उहाँमा कोरोनासँग मिल्दोजुल्दो लक्षण देखिएको थियो । केही दिन ज्वरो पनि आएको थियो । तर औषधि

खाएर निको भइसक्यो भन्दै बसेका उहाँको स्वाब परीक्षण गराउँदा रिपोर्ट पोर्जेटिभ आएको हो । संक्रमित तीनै जनालाई आइसोलेसमा भर्ना गर्ने तयारी भइरहेको जनाइएको छ । मुख्य न्यायाधीवक्तामा भएको संक्रमणको स्रोत खुल्न नसकेको प्रदेशको सामाजिक विकास मन्त्रालयले जनाएको छ । संक्रमित सबैको अवस्था सामान्य रहेको मन्त्रालयको भनाइ

उत्पादकमा अनुरोधः

- आफूले उत्पादन गर्ने वस्तुको उपर्युक्त प्याकिङ् गरौं ।
- उत्पादनको प्याकिङ्मा वस्तुको उत्पादनको नाम, उत्पादन मिति, प्रयोग गर्न सकिने अन्तिम मिति, प्रयोग भएका Ingredients, तौल, अधिकतम खुद्र मूल्य प्रष्टरूपमा देखिने गरी लेबलिङ् गरौं ।
- कुनै बिक्रीताले आफ्नो उत्पादनको प्रयोग गर्न सकिने म्यादभित्र बिक्री गर्न नसकेका उत्पादनहरू फिर्ता लाई नयाँ उत्पादनले प्रतिस्थापन गर्ने पद्धति बसालौं ।

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

स्वास्थ्य

नवजात शिशुमा लेखिने खतरा र स्याहर गर्ने तरीका

- नवजात शिशु स्याहार गर्ने तरिका
- नवशिशु जन्मिने बित्तिकै सफा, नरम कपडाले पुछेर सुक्छा पनुपर्छ ।
  - नवशिशुको नाभी काट्ने बित्तिकै नाभी मलम लगाउनुपर्छ, अन्य कुनै कुरा लगाउनु हुँदैन ।
  - नवशिशुलाई जन्मेको १ घन्टाभित्र आमाको विगीती दूध खुवाउनुपर्छ ।
  - नवशिशुलाई आमाको छातीमा टाँसेर न्यानो पारेर राख्नुपर्छ ।
  - नवशिशुलाई २४ घन्टासम्म नुहाउनु हुँदैन ।
  - ठूला बच्चाभन्दा नवशिशुहरू चाँडै विरामी हुने र चाँडै सिक्किट हुने हुनाले विशेष ध्यान दिनु आवश्यक छ ।
  - नवशिशुलाई संक्रमण हुनबाट जोगाउन धेरै भीडभाड भएको स्थानमा नलग्ने, शिशुलाई छुँदा, स्तनपान गराउँदा सावधानपनीले मिर्चीमिर्ची हात धुनुपर्छ ।
  - नवशिशुलाई २४ घन्टामा कमिमा १० देखि १२ पटकसम्म आमाको दूध खुवाउनुपर्छ ।
  - शिशुलाई जन्मेदेखि ६ महिनासम्म अनिवार्य रूपमा आमाको दूध मात्र खुवाउ पर्छ अन्य कुरा खुवाउनु हुँदैन ।
  - नवशिशुलाई खतराका लक्षणहरू देखिएमा तुरुन्तै स्वास्थ्य सस्थामा लैजाउनुपर्छ ।
  - बच्चा जन्मेको ३५ दिनभित्र अनिवार्य रूपमा जन्म दर्ता गराउनुपर्छ ।
  - सरकारले नवशिशु विरामी तथा मृत्युदर घटाउन यसै आ.व. २०७२/०७३ देखि नि:शुल्क नवशिशु उपचार गर्ने व्यवस्था सबै स्वास्थ्य सस्थाहरूमा गरेकोछ ।
- नवशिशुमा देखिने खतराका लक्षण
- कम्मन आउने,
  २. सास फेर्न गाह्रो हुने/छोटोछोटो सास फेर्नु,
  ३. धेरै कम तौलको बच्चा हुनु,
  ४. धेरै ज्वरो आउनु,
  ५. बच्चाको हातबुझ्दा चिसो हुनु,
  ६. दूध चुस्न नसक्नु,
  ७. नाइटोबाट रगत वा पिप बग्नु,
  ८. आँखा र छाला पहेलो देख्नु,
  ९. बच्चा सुस्त वा बेहोस हुनु,
  १०. जन्मेको २४ घन्टासम्म बच्चाको दिशा/पिसाब नगर्नु,
  ११. बच्चाको शरीरभरि विरारि फोका आउनु,
  १२. आँखा रातो हुनु, सुनिनु वा पिप बग्नु आदि ।

कर तिरौं, राजश्व बढाऔं

कर तिर्नु कानूनी अधिकार मात्र नभएर सम्मान पाउने अवसर पनि हो । त्यसैले कर तिर्नै देखाको राजस्व बढाऔं । स्यायी लेखा नम्बर लिनुहोस् दुक्क मष्टर व्यवसायी सञ्चालन गर्नुहोस् । लेखा राखौं हिशाबमा मर हचुवानै नतिरौं कर । कर्तव्य ठानेर कर तिर्नै नव नेपाल निर्गामामा समागी बनौं । सामान किनौ गतिलो ठानेर बिल मागौं अधिकार ठानेर ।

नेपाल सरकार
आन्तरिक राजश्वकार्यालय तिराटनगर

तिराटनगर महानगरपालिको अपिल

- नेभेल कोरोना (कोभिड-१९) संक्रमण, नियन्त्रण र रोकथामको लागि यस महानगरपालिका क्षेत्र भित्र संचालनमा रहेको सबै पसल, उदोग तथा व्यवसायीहरूले सेवा लिन आउने आगन्तुकहरूका लागि सावुन पानी वा सेनिटाईजर ले हात धुने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने ।
- नेभेल कोरोना (कोभिड-१९) भाइरस विरुद्ध सामाजिक संघ संस्थाहरूले गरेको र गर्ने कामको बारेमा महानगरपालिकालाई जानकारी गराई नवोहोरीन र प्रगति अभिलेख एक्डार प्रणालीको व्यवस्थापन कामा सहयोग गर्ने ।
- महानगरपालिका अन्तर्गत संचालन हुने साप्ताहिक हाटवजारहरू अर्को सूचना नभएसम्म का लागि स्थगित (बन्द) गर्ने ।

थप जानकारीको लागि ९८४२०२३३७७, ९८५२०३२८८, ९८४४०९९३७०

श्रीकृष्ण के जीवनके अनजाने राज

डा. छाया मंगल मिश्र

शिव का सावन चाहे पूरा हो गया हो लेकिन जन्माष्टमी आने को है, शिव के साथ कान्हा हमारे हृदय में विराजते हैं। उनके बारे में कुछ ऐसी बातें जानते हैं, जो हमें उनकी विशेषताओं से चमत्कृत करती हैं।

श्रीकृष्ण की परदात्री मारिया और सोतेली मां रोहिणी (वलराम की मां) नाग जनजाति की थीं। श्रीकृष्ण के पालक पिता नंद आभीर जाति से थे जिन्हें आज अहीर कहा जाता है जबकि उनके वास्तविक पिता वसुदेव ययाति के पुत्र यदु के वंशज थे। इसी कारण श्रीकृष्ण को यादव कहा जाता है। श्रीकृष्ण वलराम से केवल ३ वर्ष एवं ३ दिन छोटे थे, पर वे उनका आदर अपने पिता की तरह करते थे।

गोकुल में इंद्र के प्रकोप से लोगों को बचाने के लिए उन्होंने अपनी कनिष्ठा अंगुली पर गोवर्धन को पूरे ८ दिनों तक उठाए रखा। श्रीकृष्ण हर प्रहर अर्थात दिन में ३ बार भोजन करते थे। जब गोकुलवासियों ने देखा कि उनके कारण कृष्ण ८ दिनों से भूखे हैं तो गोवर्धन की पुनः स्थापना के बाद उन्होंने श्रीकृष्ण के ड बार के हिसाब से छद्म तरह के पकवान बनाकर खिलाए। तभी से श्रीकृष्ण को छद्म भोग चढ़ाने की परंपरा शुरू हुई।

सामान्यतः मृदु रहने वाली श्रीकृष्ण की मांसपेशियां युद्ध के समय विस्फोटक हो जाती थीं। यही कारण था कि वित्रियों के समान दिखने वाला उनका लावण्यमय शरीर युद्ध के समय अत्यंत कठोर दिखाई देने लगता था।

श्रीकृष्ण की त्वचा का रंग मेघश्यामल (काला) था और उनके शरीर से एक मादक गंध सांत्वित होती थी अतः उन्हें अपने गुप्त अभियानों में इनको छुपाने का प्रयत्न करना पड़ता था, जैसे कि जरासंध अभियान के समय। ठीक ऐसी ही खूबियां द्रौपदी में भी थीं इसलिए अज्ञातवास में उन्होंने बैरभी का कार्य चुना ताकि चंदन, उबटन आदि में उनकी गंध छुपी रहे। पांडवों की दादी सत्यवती के शरीर से भी ऐसी ही मादक गंध आती थी, जो उन्हें महर्षि पराशर के आशीर्वाद से प्राप्त हुई थी।

श्रीकृष्ण अंतिम वर्षों को छोड़कर कभी भी द्वारिका में छ महीने से ज्यादा नहीं रहे। जन्म वर्ष की आयु में गोकुल को छोड़ने के बाद श्रीकृष्ण कभी भी वापस नहीं गए वे दुबारा अपने पालक नंद, यशोदा और अपनी बहन एकनंगा से नहीं मिले। हालांकि उन्होंने एक बार उद्वेग को वहां भेजा था जिसे लोगों ने श्रीकृष्ण ही समझ लिया, क्योंकि उद्वेग की काया भी श्रीकृष्ण से बहुत मिलती थी।

श्रीकृष्ण के बड़े भाई वलराम अपने जीवन में केवल एक बार गोकुल गए थे। अनुभूतियों के अनुसार श्रीकृष्ण ने आधुनिक 'मार्शल आर्ट' का विकास ब्रज क्षेत्र के वनों में किया था और 'रासलीला' और 'झांडिया' उसी का नककत्व

रूप है। 'कलारीपट्ट' का प्रथम आचार्य श्रीकृष्ण को ही माना जाता है और इसी कारण द्वारका की 'नारायणी सेना' आर्यावर्त की सबसे भयंकर प्रहारक सेना बन गई थी।

केवल श्रीकृष्ण को ही भगवान विष्णु का परमावतार और उनके सर्वाधिक समकक्ष माना जाता है, क्योंकि वे नारायण की जड़ कलाओं से युक्त थे। उन्होंने अपने गुरु सादीपिन के आश्रम में केवल छद्म दिनों में छद्म विद्याओं का ज्ञान अर्जित कर लिया था।

कृष्ण के रथ का नाम 'जैत्र' था और उनके सारथी का नाम दारुक (वाहुक) था। उनके रथ में ३ अश्व जुते रहते थे जिनके नाम शौव्य, सुग्रीव, मेघपुत्र और बलाहक थे। कककणा के धनुष का नाम श्राद्ध, खड्ग का नाम नंदक, गदा का नाम कौमोदकी और शंख का नाम पाञ्चजन्य था, जो गुलाबी रंग का था। उनका मुख्य आयुध सुदर्शन चक्र था। ये सभी दिव्यस्त्र भगवान विष्णु के जुते, जो बाद में श्रीकृष्ण को मिले।

श्रीकृष्ण को भगवान विष्णु का परमावतार या पूर्णावतार कहते हैं, क्योंकि कृष्ण अवतार ही नारायण के सर्वाधिक निकट माना जाता है। कहा जाता है कि श्रीराम भगवान विष्णु के जड़ गुणों के साथ अवतरित हुए। इसीलिए उनमें मानवीय गुण अधिक थे और उन्हें पुरुषोत्तम कहा गया किंतु श्रीकृष्ण भगवान नारायण के सभी जड़ गुणों के साथ जन्मे जिस कारण उन्हें परमावतार कहा गया। यही कारण है कि जहां श्रीराम को सभी दिव्यस्त्र तपस्या अथवा गुरु से प्राप्त करने पड़े वहीं श्रीकृष्ण को वे स्वतः ही मिल गए।

कौमोदकी को विश्व का प्रथम और सबसे शक्तिशाली गदा माना

जाता है जिसका निर्माण स्वयं भगवान ब्रह्मा ने नारायण के लिए किया था। भगवान विष्णु से वो गदा श्रीकृष्ण को प्राप्त हुई। महाभारत में कृष्ण के अतिरिक्त कौमोदकी को केवल वलराम और भीम ही उठा सकते थे।

जब श्रीकृष्ण पुत्र साम्ब, दुर्योधन और लक्ष्मणा से विवाह करने हस्तनापूर गया तो दुर्योधन ने उसे बंदी बना लिया। श्रीकृष्ण हस्तनापूर के लिए जाने वाले थे कि वलराम उन्हें द्वारका में ही रोककर स्वयं हस्तनापूर गए। जब दुर्योधन ने साम्ब को मुक्त करने से इंकार किया तो वलराम ने अपने हल से हस्तनापूर को गंगा की ओर भुका दिया। जिससे हस्तनापूर गंगा में डूबने के कारण पर पहुंच गया। बाद में भीष्म के बीचवचन के बाद दुर्योधन ने साम्ब को मुक्त किया और लक्ष्मणा का विवाह भी उससे कर दिया।

वर्तमान के हस्तनापूर की भूमि के अर्थ, जो भीष्म के छोड़ की तरफ मुकी हुई है। अर्जुन को विश्व का सर्वश्रेष्ठ धनुर्धर माना जाता है किंतु मद्र की राजकुमारी लक्ष्मणा के स्वयंवर में अर्जुन भी लक्ष्य नहीं कर पाए थे। फिर श्रीकृष्ण ने लक्ष्येध कर लक्ष्मणा से विवाह किया, जो पहले से ही उन्हें अपना पति मान चुकी थी।

बाणासुर के विरुद्ध तो उन्हें स्वयं भगवान शिव से युद्ध लड़ना पड़ा और भगवान युद्ध के कारण ही बाणासुर के प्राण बच पाए। आज वैज्ञानिक जैविक युद्ध की बात करते हैं, पर युगों पहले उस युद्ध में भगवान शिव के महेश्वरज्वर के विरुद्ध उन्होंने

वैष्णवज्वर का प्रयोग कर दिया था, जो संसार का पहला जीवाणु युद्ध था।

महाभारत युद्ध में कर्ण ने श्रीकृष्ण से प्रार्थना की कि मरने के बाद उसका अंतिम संस्कार ऐसी जगह हो, जहां कोई पाप न हो। संसार में ऐसी कोई जगह नहीं थी, जहां पाप न हो। इसीलिए श्रीकृष्ण ने कर्ण का अंतिम संस्कार अपने हाथों पर किया था।

ऋषि और गांधारी के श्राप के कारण अंत समय में उनके पुत्र साम्ब के गर्भ से एक मूसल पैदा हुआ और देखते ही देखते मूसल का ढेर लग गया। वहीं समुद्र किनारे सांसे यादव वीर उन्हीं मूसलों से आसने में लड़ने लगे। जिससे बुद्ध होकर श्रीकृष्ण और वलराम ने वहीं उगी धारा को उखाड़कर स्वयं सभी यादवों का संहार कर दिया। इसके बाद पहले वलराम और फिर श्रीकृष्ण ने भी संसार का त्याग कर दिया। महाभारत के मौसल पर्व में इसका विस्तृत वर्णन है।

श्रीकृष्ण के जन्म के समय और उनकी आयु के विषय में पुराणों व आधुनिक मिथक विज्ञानियों में मतभेद हैं। हालांकि महाभारत के समय उनकी आयु ६३ वर्ष बताई गई है। महाभारत के पश्चात पांडवों ने छद्म वर्ष शासन किया और श्रीकृष्ण की मृत्यु के तुरंत बाद ही उन्होंने भी अपने शरीर का त्याग कर दिया। इस गणना से श्रीकृष्ण की आयु उनकी मृत्यु के समय लगभग ३३ वर्ष थी। यह संख्या हिन्दू धर्म में बहुत ही पवित्र मानी जाती है। यही नहीं, परगमन के समय न श्रीकृष्ण का एक भी चाल श्वेत था और न ही शरीर पर कोई भूरी ही थी।

मोरंगको रंगेली नगरपालिकाको एउटै वडामा २३ संक्रमित

विराटनगर १ प्रदेश नं. १ को मोरंग जिल्लाको पुरानो सदरमुकाम हालको रंगेली नगरपालिकामा २९ जना कोरोना संक्रमित देखिएकोमा वडा नं. ७ मा मात्रै २३ जना संक्रमित देखिएको छ।

सामाजिक विकास मन्त्रालयले दिएको जानकारी अनुसार रंगेलीमा ७ मा १७ पुरुष र ६ महिलामा संक्रमण देखिएको छ।

त्यसैगरी रंगेली वडा नं. ६ २ जना र वडा नं. २ मा २ जना पुरुष र वडा नं. ५ को १ जना पुरुषमा संक्रमण देखिएको छ।

त्यसैगरी विराटनगर महानगरपालिकामा आज पुष्टि भएका ३२ संक्रमितमध्ये विराटनगर २ नम्बर वडाका सबैभन्दा धेरै रहेको पाइएको छ।

संक्रमितमध्ये विराटनगर वडा नं. २ का ५ जना छन्। यसैगरी विराटनगर स्थित न्युरो हस्पिटलका थप २ जना कर्मचारीलाई कोरोना संक्रमण देखिएको छ।

न्युरो अस्पतालमा प्रशासनतर्फका

एक जना पुरुष र सरसफाइ गर्ने एक जना महिलामा कोरोना संक्रमण फैला परेको छ।

त्यसैगरी मोरङ सहकारी अस्पतालमा १ जना पुरुषमा संक्रमण देखिएको छ। बिहीवार मोरङ सहरीमा एक जना चिकित्सकसहित ५ जना संक्रमण पुष्टि भएको थियो।

आज स्वावको रिपोर्ट आए अनुसार विराटनगर महानगरपालिका वडा नं. ३ को ४ जना, वडा नं. ४ को १ जना, वडा नं. ५ को ३ जना, वडा नं. ६ को १ जना, वडा नं. ७ को १ जना, वडा नं. ९ को ४ जना, वडा नं. १० मा १ जना, वडा नं. ११ मा १ जना, वडा नं. १३ को १ जना, वडा नं. १४ को १ जना र वडा नं. १५ को १ जनामा कोरोना संक्रमण देखिएको छ। केही संक्रमितको स्वाव संकलन गर्दा विराटनगर मात्र ठेगाना उल्लेख भएकोले उनीहरूको वडा खुलेको छैन।

मोरंग सहित पन्द्रह जिल्लामा निषेधज्ञा जारी

विराटनगर, श्रावण २९ गते। कोरोना महामारी रोक्न देशका मोरंग जिल्ला सहित १५ जिल्लाका विभिन्न स्थान तथा क्षेत्रमा निषेधज्ञा जारी गरेको छ।

त्यसैगरी भ्रफापा जिल्लाको विर्तामोड नगरपालिका क्षेत्र, अर्जुन धारा न.पा. क्षेत्र सुनसरीको बराह क्षेत्र नगरपालिका वडा नं. ६,७,८ बभ्राङ जिल्लाको धलारा गाउँपालिका वडा नं. ५, केदासू गाउँपालिका वडा नं. ६ र ७ दाङ्गला जिल्लाको मामा गाउँपालिका क्षेत्र, सर्लाही जिल्लाको विराटनगर महानगरपालिका क्षेत्र, पर्साको जिल्ला भरी, वारा जिल्लाभरी, महोत्तरी

सदरमुकाम आसपास (जलेश्वर नगरपालिका र महोत्तरी गाउँपालिका) मा निषेधज्ञा जारी गरिएको छ।

त्यसैगरी भ्रफापा जिल्लाको विर्तामोड नगरपालिका क्षेत्र, अर्जुन धारा न.पा. क्षेत्र सुनसरीको बराह क्षेत्र नगरपालिका वडा नं. ६,७,८ बभ्राङ जिल्लाको धलारा गाउँपालिका वडा नं. ५, केदासू गाउँपालिका वडा नं. ६ र ७ दाङ्गला जिल्लाको मामा गाउँपालिका क्षेत्र, सर्लाही जिल्लाको विराटनगर महानगरपालिका क्षेत्र, पर्साको जिल्ला भरी, वारा जिल्लाभरी, महोत्तरी

विराटनगर महानगरपालिका कोरोनाको उच्च जोखिममा

विराटनगर १ कोरोनाको संक्रमण समुदायमा फैलिएको भन्दै विराटनगर महानगरपालिकाकाले गरेको लकडाउनकै बेला संक्रमण तिब्र फैलिदैसंक्रमितको संख्या १९ पुगेका छ भने महानगरको १९ वटै वडाहरू उच्च जोखिममा रहेको छ।

महानगरपालिकाको जनस्वास्थ्य महाशाखा प्रमुख रमेश काकीले दिएको जानकारी अनुसार आज १९ जनामा कोरोना संक्रमण पुष्टि भएको छ। विराटनगर महानगरपालिकाको १९ वटा वडा कोरोना संक्रमणको जोखिममा रहेको वहांको भनाई छ। विराटनगर महानगरपालिका भित्र

गरीएको स्वाव परीक्षणमा ७ पुरुष र ४ महिलामा संक्रमण देखिएको छ। संक्रमित हुनेहरूमा विराटनगर महानगरपालिका वडा नं. ११ का २ जना, वडा नं. ३ को २ जना, वडा नं. ५ को २ जना, वडा नं. ७ को २ जना रहेका छन्।

कोरोना संक्रमित विराटनगर वडा नं. ५ का संक्रमित महिला विराट नर्सिङ होममा कार्यरत एक कर्मचारीको आमा हुने भने दुई जना पुरुष दुर्दी बजारमा तरकारी व्यापार गर्ने बाबु-छोरा छ। अन्य संक्रमितको विवरण खुल्न सकेको छैन।

सावधान कपडाको मास्क लगाउने तरिका सावधान